

SOL Nieuwsbrief - april 2011

SOL: sleutel tot schitterend orgelspel
www.stichting-sol.nl
www.orgelfestivallimburg.nl

provincie limburg

In deze nieuwsbrief:

Personalialia

- Eddy Goessens 50 jaar organist Gronsvelt
- Gezinsuitbreiding Bart en Nicole Golsteijn

Orgelbouwnieuws

- Nieuw Schumacherorgel te Genk, België
- Nieuw Moorsorgel in Zuid-Oost Limburg
- Het gerestaureerde Hilgersorgel te Vaals
- Huisorgel Jo Spit

Zwitserlandreis

KVOK-nieuws

Concertnieuws

- Concerten 2011

Bijdragen, artikelen en suggesties
voor de nieuwsbrief kunt u sturen
naar rita.janssen@stichting-sol.nl

Personalialia

Eddy Goessens 50 jaar organist te Gronsvelt

Op 19 januari 2011 lazen we in de Trompetter/Heuvelland actueel een artikel geschreven door Willy Theunissen, over het gouden jubileum van Eddy Goessens als organist van het Le Picard-orgel in de St. Martinuskerk te Gronsvelt. Daarnaast is hij 40 jaar organist van het kerkelijk zangkoor. Volgens dhr. Goessens is het het orgel zelf dat hem deze 50 jaar heeft geïnspireerd; "ik heb het orgel letterlijk een halve eeuw met voeten getreden" zoals hij lachend aangeeft. De eerste beginselen van het orgelspel en de orgelmuziek werden hem bijgebracht door Nikkela en Emma Janssen en door juf Theelen. Hij vervolgde zijn opleiding aan het conservatorium. Hij heeft de muziek altijd weten te combineren met zijn werk, hoewel hij voor rouw- en trouwdiensten vaker een vrije dag moest inleveren. Goessens: "zo heb ik in al die jaren veel mensen naar het hemelse en aardse geluk gespeeld. Ik hoop dat allen goed zijn aangekomen".

Vanaf deze plaats willen wij dhr. Goessens dan ook van harte feliciteren met dit gouden jubileum en hem nog vele mooie orgel-uren toewensen.

Gezinsuitbreiding Bart en Nicole Golsteijn

Op 25 februari zijn Bart en Nicole Golsteijn trotse ouders geworden van een zoon: Lars. Proficiat!
Wij wensen hen samen een mooie toekomst toe.

Orgelbouwnieuws

Nieuw Schumacherorgel voor Kerkfabriek St. Martinus te Genk, België.

In de Sint-Martinuskerk te Genk-Centrum staat een nieuw orgel. Het orgel werd gebouwd door de Belgische orgelbouwer Guido Schumacher: "Genk is de tweede stad van Belgisch Limburg en mag wel een orgel van dit niveau hebben." Schumacher liet zich inspireren door Ludwig König. "Ludwig König heeft ooit een orgel gebouwd dat lang in Alden Biesen heeft gestaan, maar dat na de Franse revolutie verdwenen is. Ik ben dan, om mij te laten inspireren door het Königorgel, naar de Stevenskerk in Nijmegen geweest. Daar staat het grootste exemplaar. Het orgel doet mensen meezingen. In vergelijking met het vorige exemplaar is dit een uit de kluiten gewassen instrument waar je niet naast kan kijken. Maar liefst 7,5 meter hoog. Een extra trap is noodzakelijk om de muzikant het mogelijk te maken er op te spelen. Het is een beetje monumentaal, zegt orgelbouwer Guido Schumacher.

Monseigneur Patrick Hoogmartens zegende het orgel op 14 nov. 2010 in. Voor Pierre Claessen van de kerkfabriek is het instrument van belang omdat het mensen samen brengt. "Een orgel is een verbinding tussen kerk en altaar", zegt Claessen.

Het instrument in Genk kostte zo'n 700.000 euro en is door de kerkfabriek betaald. Maar het zal voor meer gebruikt worden dan eucharistievieringen. Ook de orgelklassen van de Academie Genk zullen er op kunnen studeren. "Het orgel is een uithangbord voor onze Genkse Academie voor muziek, woord en dans", zegt burgemeester Wim Dries. "Maar zal ook gebruikt worden voor orgelconcerten en culturele manifestaties."

Cantor-organist Jos Wouters, die samen met gast-organiste Els Biesemans de inspelings verzorgde, is er van overtuigd dat een orgel en een organist meer dan ooit nodig zijn gezien het tanende kerkbezoek. "Er is vooral behoefte aan cantor-organisten die hun ambt als een pastoraal-liturgisch gebeuren zien. Een goede organist kan psalmen en hymnen extra ondersteunen.

Een nieuw orgel van Jos Moors in Zuid-Oost Limburg

Onlangs is in Zuid-Oost Limburg een nieuw orgel, gebouwd door orgelmaker Jos Moors, ingespeeld. Orgelmaker Jos Moors uit Gors-Opleeuw bouwde het huisorgel met twee klavieren en pedaal.

Het is een prachtig instrument; het staat weliswaar in een huiskamer, maar het is degelijk gebouwd en de rijke dispositie biedt vele mogelijkheden. Naast Franse barokmuziek klinkt ook de muziek uit andere landen erg goed en je kunt ook werken uit andere periodes spelen, als het aantal voortekens niet te groot wordt.

Het orgel is zodanig geïntoneerd, dat het aangenaam klinkt in de huiskamer.

Het is een aanwinst voor Zuid-Limburg

Dispositie

<u>Grand orgue</u>	<u>Positif</u>	<u>Pédale</u>
Bourdon 8 Montre 8 sup Prestant 4 Doublette 2 Cornet III Larigot 1 1/3 Basson-Hautbois 8 (bas sup)	Bourdon 8 Flûte traversière 8 sup Flûte 4 Nasard 2 2/3 Doublette 2 Tièrce 1 3/5 Voix humaine 8 (bas sup)	Bourdon 8 Prestant 4 Basson 8

Klavieren 56 tonen, Pedaal 30 tonen, positif als onderwerk,
Koppelingen: I + II schuifkoppeling, Ped + I, Ped. + II
Enkel de pedaalregisters zijn transmissies van de hoofdwerkregisters.
Winddruk 70 mm WK, Tremblant op het gehele werk.
Stemming. Moors (Rameau variant) Toonhoogte 440 Hz.

Meer info op: www.moors-debacker.be
<http://www.orgelkunst.be/wcms/uploads/img4cef79183d4ee.jpg>

Het gerestaureerde Hilgers-orgel in de Kopermolen te Vaals

Op vrijdag 17 december 2010 vond de inspelingsplaats van het gerestaureerde Hilgers-orgel in de Kopermolen te Vaals. Henk Kooiker speelde werken van een anoniem Spaans componist, Bach, André Stolwijk en d'Aquin. Ook begeleidde hij de restauratie, die door de firma Thomas werd uitgevoerd. De gemeente Vaals was de opdrachtgever.

Het resultaat mag er zijn. Het instrument is gebouwd in 1765 en het heeft geen grote veranderingen ondergaan. In 1812 werkte de orgelmaker Graindorge aan het instrument: hij plaatste een nieuwe Principal 8' en hij vernieuwde de Trompet 8' en de Bourdon 8'. Ook verving hij de Duitse registerplaatjes door Franse. In 1905 werd het klavier vervangen door de Gebr. Müller. De fa. Stahlhut uit Aken verving in 1938 de Trompette van Graindorge door een Kromhoorn met koperen bekken en vernieuwde het tertskoor van de Sexquialter. In 1967 voerde Hans Koch nog een herstelbeurt uit, waarbij in de onderkas het huidige klavier werd aangetroffen en weer werd ingebouwd. De kas is erg fraai en vormt een geheel met de balustrade.

De firma Thomas heeft prima werk geleverd en de gemeente Vaals kan trots zijn op dit fraai klinkende instrument.

Het Hilgers-orgel zal te bespelen zijn op de open orgeldag van de SOL op zaterdag 13 augustus.

Huisorgel Jo Spit

Bijgevoegd een foto van een huisorgeltje dat gebouwd is door wijlen organist en dirigent Jo Spit in Klimmen. Zijn weduwe biedt het te koop aan tegen een aannemelijk bod.

Het orgel heeft drie en een half register op het manuaal: Gedekt 8, Fluit 4, Quintfluit 2 2/3 en Octaaf 2. Jo Spit heeft alle delen van het orgel zelf gemaakt en noemt het instrument een 'organet'. Hij heeft er ook een gedetailleerde beschrijving bij gemaakt.

De afmetingen zijn ongeveer 1.50 m breed, 1.90 hoog, 60 cm diep, geen pedaal.

Omdat het orgel ruim twee jaar niet meer is bespeeld en onderhouden, verkeert het in minder goede staat. Het lijkt vooral interessant voor iemand die handig is en het zelf in orde kan brengen.

Geïnteresseerden kunnen via het mailadres 6343ap45@hetnet.nl contact met haar opnemen.

Zwitserlandreis september 2011

Aan alle deelnemers en geïnteresseerden in meerdaagse orgelreizen van de SOL wil het bestuur langs deze weg laten weten, dat de meerdaagse orgelreis van de SOL dit jaar als reisdoel Zwitserland heeft en zal plaatsvinden in september 2011.

Voor zover nu al bekend volgen in het onderstaande enkele nadere gegevens ten aanzien van de reis.

De reis zal plaatsvinden vanaf zondag 18 september tot en met vrijdag 23 september a.s.

De vertrektijd is gepland vanaf 8.30 uur. Opstapplaatsen zijn als vanouds Urmond (Motel van der Valk) en Maastricht (parkeerplaatsje aan de Meerssenerweg).

We zullen logeren op basis van halfpension in de hotels Am Hochrhein en Schweitzerblick in Bad Säckingen. De reservering in hotel Schweitzerblick hangt samen met het aantal beschikbare eenpersoonskamers in hotel Am Hochrhein.

Omdat het erg lang heeft geduurd, voordat we geschikte hotels hebben kunnen vinden, is op dit moment het programma van de reis nog niet precies bekend. Van de zijde van de organisten zijn -om u een indruk te geven- als te bezoeken plaatsen genoemd: Arlesheim, Muri, Zürich, Basel, Freiburg, Rheinau, Einsiedeln en St. Urban.

Daarnaast zal het programma ongetwijfeld nog met beziens- en horenswaardige orgels uit andere plaatsen worden aangevuld, zodat u straks weer -als vanouds- kunt genieten van een onvergetelijke orgelreis, met als reisleiders onze onovertroffen Josette Slangen en Bart Golsteijn.

Mocht naar aanleiding van het vorenstaande uw interesse gewekt zijn voor deelname aan een ongetwijfeld interessant orgelland, dan ontvangen wij graag zo spoedig mogelijk een schriftelijke opgave voor uw deelname, dan wel een opgave per email.

Geïnteresseerden die al hebben ingetekend hoeven zich uiteraard niet nogmaals op te geven.

Tenslotte zij vermeld, dat minimaal 85 personen (en liefst meer) moeten deelnemen, wil de reis in financieel opzicht door kunnen gaan.

Namens het bestuur van de Stichting SOL,
Rob Waltmans
Roel Sluypers

KVOK-nieuws

Op zaterdag 28 mei brengen wij, KVOK- afd. Limburg, een bezoek aan Verschueren Orgelbouw te Heythuysen.

Vanaf 09.30 tot 12.00 uur krijgen we een rondleiding door de werkplaats, waar ook de orgels van de Munsterkerk (Franssen uit 1890) uit Roermond en van de Christus Hemelvaartkerk (Assendelft uit ca. 1750) uit Vrangendael-Sittard staan opgesteld. Bovendien is er een nieuw orgel in aanbouw voor de kathedraal van Tarragona (Sp.).

Vanaf 13.30 uur zijn we te gast in de St. Petruskerk te Roggel, waar we het Verschueren-orgel uit 1998, 19 registers, 2 manualen en pedaal, kunnen bespelen. De dag wordt onderbroken door een gezamenlijke lunch.

Aanmelden bij secr. KVOK-afd Limburg: Piet Sniekers, Elsloo, per e-mail sniekers@12move.nl of per tel. 046 437 2673.

Concertnieuws

Euregioconcerten

April					
Vr	01-04	20:00	Aachen (D)	St. Adalbert	Klaus-C. van den Kerkhoff
Za	02-04	15:00	Hasselt (B)	St. Quintinuskathedraal	Juan Paradell-Solé
Di	05-04	13:00	Heerlen	H. Pancratius	Jo Louppen
Za	09-04	20:00	Bilzen (B)	Alden Biesen	Yi-Ting Wu-Mittermayer m.m.v. Raphael Leone (dwarsfluit)
Za	16-04	17:00	Aachen-Burtscheid (D)	Immanuelkirche	Klaus-C. van den Kerkhoff
Zo	17-04	15:00	Voerendaal	H. Laurentius	Tjeu Zeijen, orgel m.m.v het Slavisch-Byzantijns koor Anastasis
Zo	17-04	18:00	Aachen-Richterich (D)	St. Martinus	Norbert Richtsteig
Ma	25-04	15:00	Tongeren (B)	Basiliek	Eri Takeguchi m.m.v. kamerkoor Cantifoone

Mei					
Zo	01-05	16:00	Roggel	H. Petrus	Peter Gelissen
Di	03-05	13:00	Heerlen	H. Pancratius	Rob Waltmans
Do	05-05	20:00	Heerlen	Bernardinuskapel	Jo Louppen m.m.v. Ralph Henssen (trompet)
Vr	06-05	20:00	Aachen (D)	Annakirche	Hans-Josef Loevenich m.m.v. Daniela Bosenius (zang)
Za	07-05	15:00	Hasselt (B)	St. Quintinuskathedraal	Johan Hermans m.m.v. Andrea Koroscha
Zo	08-05	16:00	Venray	O.L.V. van 7 smarten (Paterskerk)	Theo Hes
Za	21-05	14:00	Susteren	H. Amalbergabasiliek <i>Orgelfietstocht</i> (Susteren, Roosteren, Abdij Lilbosch en Echt)	Jos van Pol en Ad Gijzels
Zo	22-05	15:00	Susteren	H. Amalbergabasiliek	Fons van der Linden
Di	24-05	11:00 14:00	Geleen	Ontmoetingskerk [jeugdconcert]	Jos van der Kooy
Zo	29-05	15:00	Echt	Abdij Lilbosch	Clemens Oomen en Ingrid Oomen-de Bruin

Juni					
Do	02-06	16:00	Elsloo	H. Augustinus	Ton Reijnaerdt
Za	04-06	15:00	Hasselt (B)	St. Quintinuskathedraal	Roman Perucki
Ma	06-06	20:15	Mechelen	H. Johannes de Doper	Anja Hendrikx
Di	07-06	13:00	Heerlen	H. Pancratius	Guido Maes
Vr	10-06	20:00	Aachen (D)	St. Adalbert	Klaus-C. van den Kerckhoff
Zo	12-06	15:00	Tongeren (B)	Basiliek	Jean-Pierre Steijvers m.m.v. Schola Gregoriana Basilicae
Za	18-06	20:00	Vaals	De Kopermolen	Christine Moraal m.m.v. Ricarda Schumann (traversfluit)

Mocht u na al deze concerten nog moeite hebben om alle gebruikte registraties te onthouden, kunt u uw kennis nog even bijspijkeren in het volgende artikel

Zwei Dispositionen

ZIAB

»Disposition« nennt man im Orgelbauwesen die Auflistung aller Register an einer Orgel; meist führt man auch die Spielhilfen (Koppeln, Kombinationen etc.) an. Scherz-Dispositionen sind so alt wie der Orgelbau selbst. Als ganz junger Student hörte ich vermutlich 1961 eine von Hans Haselböck. Für das nächste Faschingsfest der Abteilung für Kirchenmusik fertigte ich dann selbst eine an und ein, zwei Jahre später noch eine. Ich glaube, den »Vorstand 8« habe ich direkt von Haselböck geklaut.

Zu meiner Verblüffung verbreiteten sich die Dispositionen im Laufe der Jahre ziemlich. 1978 druckte sie Neithard Bethke in der Festschrift zur Einweihung der neuen Domorgel in Ratzeburg ab, gab sie dort allerdings als Erfindungen von Josef von Glatter-Götz aus – in voller Absicht, wie er mir später gestanden hat; »es passte gerade literarisch so gut«. – Noch später kamen die Dispositionen von irgendeiner unerwarteten Seite nach Wien zurück und wurden in der Zeitschrift O-key als anonyme Erzeugnisse abgedruckt (in der folgenden Nummer wurde ich dann nachnominiert). Das ist deswegen originell, weil Karl Schütz sie ohnehin jahrelang in seinen orgelkundlichen Vorlesungen an der Wiener Musikhochschule verwendet hat, wobei er immer den Autor dazu gesagt hat.

DISPOSITION A

Kraftwerk	Drückpositiv
Liebl. zerhackt 16'	Hopperla 8'
Vorstand 8'	Moorflöte 8'
Hinterstöhn 8'	Schizophon 8'
Konklave 4'	junger Vorstand 4'
Ofenflöte 4'	Metallgezackt 4'
Gamsbart 2'	Witzflöte 2'
Dompfaff 2'	Machthorn 2'
Superkonklave 2'	Transalpin 2fach
Mir-nix-dir-nix 5fach	Scharfe Hupe 1'
Falott 16'	Brumhorn 8'
Eichhörnchen 8'	Auspuff 4'

Bollwerk

Laxophon 16'
Feigenprinzipal 8'
Aufsichtsrat 4'
Lazarett 4'
Joh. Seb. Bach Stelze 2'
Strohalm 1'
Moped 1½'
Mixtürl uff Schwyzerart ¾' + ½'
Zuber schmierabilis 8'
Bücherregal 4'

Schuhwerk

Bombe 64'
Bassvorstand 32'
Gigolon 32'
Generaldirektor 16'
Schlapp-Bass 16'
Basskröte 16'
Tenorpiccolo 8'
Schmafu 8'
Boschhorn 4'
Korallenbass 4'
Bauernschmaus 2fach
Hinterkaffeesatz 12½'
Saubohne 32'
Gedacktpommeransche 16'
Kracherl 8'
Mikrophon 4'

Stauwerk

(Schleuse mit Fuß zu betätigen)
Krinoline 8'
Korsettino 8'
Box humana 8'
Schmalzbrot 4'
Schiff-Flöte 2'
Quodlibet ¼-½'
Mist- und Dreck-Scharff 1½'
Schnulzian 16'
Trampolin 8'

Spielhilfen

Kuppler für alle Werke
Zerstörer für alle Manuale
Panzerfaust für die Zungenstimmen
Zimstern mit Zuckerstreuer
Wackelkontakt für Box humana 8'
Crescendo-Schleuder mit voll synchronisiertem Rückwärtsgang
freie und gezähmte Kombinationen
Scheibenwischer, Rettungsanker und
Coca-Cola-Automat
eingebauter Verbandskasten unter dem Fahrersitz

DISPOSITION B

Machtwerk

Liebl. zernagt 16'
Prinzipalgrimm 16'
Grundsatz 8'
Quintadröhn 8'
Oktavel 4'

Nah- und Fernwerk

FlötKolben 8'
B-Saalzional fast 8'
Lavendel 4'
Bäholine 4'
Badedas 2'

Spaßgeige 4'
 Konklave 2'
 Bikinium 1'
 Große Mixtur 10fach
 Laxophon 16'
 ab c sehr einfach
 Eilzugposaune 16'
 Einhorn 8'
 noch ein Horn 4'

Negativ
 Ziemlich gewagt 16'
 Gambi 8'
 Viola am Ohre 8'
 Auto traverso 4'
 Störung 2'
 Kabinett 2'
 Oktav von Pfingsten 1'
 Trillerpfeife 1½'
 Unklarinette 16'
 Egal 8'
 ganz egal kein Fuß

Grunzwerk mit Rülpsomatik
 Ärgernis 64'
 Panzer 32'
 Quint-Ersatz 32'
 Düsenjäger 16'
 Bärpfeife 16 tatz
 Harmonium 16'
 Hupbass 16'
 Machthorn 8'
 Turbine 8'
 Alt-Saxophon 8'
 Sehr altes Saxophon 9'
 Prinzipanal 4'
 Überschallmei 4'
 Sockenspiel 2'
 Ekstase 1'

Schnickschnack 2fach
 Schärfllein 1½'
 Gaspommerl 16'
 Bastard 1½'
 Indianergeheil barfuß

Krustwerk
 Perversflöte 8'
 Fox tönende Humana 8' bis 9'
 Volksstimme 4'
 Affenflöte 4'
 Tag- und Nachthorn 2'
 Schreberquarten 4¼'
 Oktavian 1'
 Sola mixtura zweideutig
 Montafon 16'
 Pongraz 8'

Spielhilfen
 60 schlecht-klingende Stimmen
 61 Koppeln als Knopf, Zug, Tritt
 und Leine
 eigener Spieltisch
 für die Registranten
 größte Pfeife: das tiefe E 605
 kleinste: der letzte G²
 acht freiwillige Kombinationen

Anmerkungen zu einigen lokalen Besonderheiten in den Dispositionen

Fallot: Wienerisch für einen unzuverlässigen Menschen oder einen Gauner (ausgesprochen allerdings immer Falott)
Pommeransche: fast untergegangene Wiener Bezeichnung für Orange
Schmafu: verächtlich, herablassend; aus dem Französischen
Kracherl: Fruchtsaft mit Kohlensäure
Prinzipalgrimm: Da steckt die damalige Doyenne der österreichischen Cembalistenwelt Isolde Ahlgrimm drinnen.
B-Saalzional: Im B-Saal stand damals die begehrteste Unterrichtsorgel der Musikakademie.
Gaspommerl: Mit Gaspommerl bezeichnet man in Ostösterreich Ziegen- bzw. Geissenkot.
Fox tönende Humana: Erinnerung an »Fox' tönende Wochenschau«
Volksstimme: damals die einzige kommunistische Zeitung Österreichs
Pongraz: Faktotum in der Musikakademie (Abendaufsicht, Portier)
Der letzte G²: Wiener Straßenbahnlinie

22AB

SOL Bestelformulier

Personalia

Naam: _____

Straat: _____

Postcode: _____

Plaats: _____

Telefoonnummer: _____ E-mailadres: _____

Bestelling

20,00	☐	Fotoboek	Orgellandschap Maas-Rijn	€
12,50	☐	CD	Müller orgels in Limburg (Jo Louppen)	€
15,00	☐	2 CD-box	Hommage aan Pereboom en Leijser	€
15,00	☐	Boek	Pereboom en Leijser	€
20,00	☐	3 CD-box	Historische orgels in Limburg	€

Aanmelding

Als donateur van de Stichting SOL (min. € 7,50) €

(gratis toezending Euregio Concertagenda en Festivalboek)

Machtiging

Ondergetekende machtigt de Stichting Samenwerkende Orgelvrienden Limburg tot eenmalige afschrijving van €

van bank/giro-rekening: _____

datum: _____

handtekening: _____

Sturen naar:
Secretariaat Stichting SOL
Gielkenserf 3, 6095 EM BAEXEM

Stichting Samenwerkende Orgelvrienden Limburg (SOL)

De Stichting Samenwerkende Orgelvrienden Limburg, waarbinnen de Limburgse orgelkringen alsmede de St. Gregoriusvereniging en de Limburgse afdeling van de Koninklijke Vereniging van Organisten en Kerkmusici samenwerken, werd opgericht op 8 mei 1991.

Het doel van de stichting is: het in stand houden en bevorderen van de orgelcultuur in het algemeen en in het bijzonder in Limburg. Zij tracht dit doel te bereiken door o.a.

- het bevorderen van de belangstelling voor het orgelbezit in Limburg, alsook in de Euregio Maas-Rijn.
- het organiseren en structureren van activiteiten op orgelgebied, waaronder het jaarlijkse Orgelfestival Limburg.
- het bevorderen van samenwerking tussen personen die op plaatselijk en/of regionaal niveau actief zijn op orgelgebied.
- alle andere wettig geoorloofde middelen.

Secretariaat Stichting SOL

Gielkenserf 3

6095 EM BAEXEM

secretaris@stichting-sol.nl

Tel. 045-4051430 / b.g.g. 0475-402195

RABOBANK 10 49 46 849

SNS BANK 90 46 75 106

<http://www.stichting-sol.nl>

<http://www.orgelfestival limburg.nl>